

OPLEIDEN IN LAAGCONJUNCTUUR

Informatie voor gemeenten

-
- IN DEZE BROCHURE**
- Wat doet de bouw- en infrasector voor jongeren? **Pagina 4-5**
 - Wat kunnen gemeenten doen? **Pagina 6-7**
 - Tot slot **Pagina 8**

Zo'n 23 duizend leerlingen volgen momenteel een mbo-opleiding die voorbereidt op een beroep in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij. Bijna tweederde van hen doet dit via een bbl-opleiding, de beroepsbegeleidende leerweg. Dit houdt in dat zij, gemiddeld, vier dagen per week werken bij een erkend leerbedrijf en één dag per week naar school gaan. Het grootste deel van deze groep is in dienst bij regionale opleidingsbedrijven. De opleidingsbedrijven detacheren de leerlingen bij erkende leerbedrijven. Deze opleidingsinfrastructuur is begin jaren tachtig ontstaan, toen de bouwnijverheid ook te maken had met een inkrimpende productie. Door samenwerkingsverbanden op te zetten, waren leerlingen voor hun opleiding niet langer afhankelijk van één bedrijf. Wanneer het ene bedrijf minder werk heeft, wordt de leerling door het opleidingsbedrijf bij een ander bedrijf geplaatst. De huidige productiedaling is te omvangrijk om uitsluitend door opleidingsbedrijven op te worden opgevangen. In deze brochure leest u meer over de mogelijkheden die er zijn om te zorgen dat er voldoende leerbanen en stageplaatsen voor jongeren beschikbaar blijven in de bouw- en infrasector.

De regering heeft tot en met 2011 250 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om jeugdwerkloosheid te voorkomen. Het grootste deel daarvan (153 miljoen) gaat - via de Werkpleinen - naar partijen in dertig regio's. Deze partijen, op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en jeugdzorg, moeten ervoor zorgen dat jongeren extra scholing kunnen volgen en dat er voldoende leerwerkplaatsen en stages voor jongeren beschikbaar zijn. De bouw- en infrasector kan en wil een belangrijke bijdrage leveren aan dit laatste punt. Door nu voldoende leerbanen en stageplaatsen aan te bieden, verwacht de bouw- en infrasector een tekort aan vakkundige werknemers op de middellange termijn te beperken.

DE BOUW- EN INFRASECTOR

Bijna 170 duizend mensen werken bij ruim 22 duizend bedrijven in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij. Hun functies lopen uiteen van ongeschoold bouwplaats-assistent tot universitair opgeleide projectleiders. Sommigen, zoals tegelzetter, betonboorders, metselaars, landmeters, machinisten en straatmakers, doen uitvoerend werk. Anderen, zoals werkvoorbereiders, calculators, geodetisch ingenieurs, verkeerskundigen en kopersbegeleiders, zorgen achter de schermen dat de bouw- en infraprojecten voorspoedig verlopen.

Verwachtingen

Volgens het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB) lag de omzet van de bouw- en infrasector in 2008 rond de 58 miljard euro. De verwachting is dat de productie in 2009 en 2010 met respectievelijk 5,5 en 9 procent afneemt. In 2011 daalt de productie daarna nog licht met 0,5 procent, om in 2012 voor het eerst weer te groeien. Op korte termijn betekent dit dat de werkgelegenheid afneemt: het EIB verwacht dat de komende twee jaar, in de gehele bouwnijverheid circa vijftigduizend banen verloren gaan. In totaal gaat het daarbij om zo'n twintigduizend mensen die vallen onder de cao voor de bouwnijverheid. In eerste instantie betekent dit dat de vele vacatures, die er in 2008 nog waren, zullen verdwijnen. Daarnaast valt niet te voorkomen dat een aantal bedrijven mensen moet ontslaan.

Instroom jongeren

Werkgevers- en werknemersorganisaties, en hun leden, willen zoveel mogelijk mensen voor de sector behouden. Daarnaast wil de sector de komende jaren volop blijven investeren in het opleiden van jongeren, voor uitvoerende en kaderfuncties. Dit moet voorkomen dat de instroom sterk daalt, zoals in eerdere periodes van laagconjunctuur is gebeurd. Als gevolg van de laatste economische neergang (2002) is de bouwnijverheid ruim 3.500 nieuwe instromers misgelopen. Wanneer dat als gevolg van deze crisis nogmaals gebeurt, zijn de gevolgen enorm. Mede door de vergrijzing zijn er vanaf 2012 te weinig vakmensen om het werk in deze arbeidsintensieve sector uit te voeren. Dat betekent echter ook dat iedereen die nu begint aan een opleiding in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij, na zijn of haar diplomering uitstekende vooruitzichten heeft op het vinden van een passende baan.

BOUWWERKPLEINEN

Verspreid over het land heeft UWV Werkbedrijf enkele bouw-werkpleinen ingericht. Op deze locaties heeft UWV Werkbedrijf werkcoaches aangesteld die ruime kennis hebben van de bouw- en infrasector. Deze werkcoaches zijn daarvoor getraind door kenniscentrum Fundeon. Daarnaast werken deze bouw-werkpleinen nauw samen met de Steunpunten Werk en Opleiden Bouw.

De werkcoaches van bouw-werkpleinen adviseren bedrijven in de bouw- en infrasector op momenten dat er sprake is van mogelijke ontslagen. Onder meer verwijzen de werkcoaches door naar de initiatieven van de bouw- en infrasector zelf, zoals 'Bouw Door Leer Verder!'. Daarnaast bemiddelen de werkcoaches actief in de vraag en het aanbod van personeel, zodat werknemers waarvoor ontslag dreigt meteen aan de slag kunnen bij bedrijven in de sector waar vacatures zijn.

WAT DOET DE BOUW- EN INFRASECTOR VOOR JONGEREN?

De bouw- en infrasector ondervindt veel hinder van de economische crisis; het productieverlies is groot en daardoor neemt ook de werkgelegenheid af. Zodra de conjunctuur aantrekt, is er echter volop werk: de uitgestelde productie moet dan worden ingehaald en daarvoor zijn vele goed opgeleide vakkrachten nodig. Met dat vooruitzicht heeft de sector verscheidene initiatieven opgezet om zoveel mogelijk mensen voor de sector te behouden en de opleidingsmogelijkheden zo groot mogelijk te houden.

Steunpunten Werk en Opleiden Bouw

Om negatieve gevolgen van de crisis zo goed mogelijk te bestrijden, hebben werkgeversorganisatie Bouwend Nederland, de vakbonden FNV Bouw en CNV Hout en Bouw en de regionale opleidingsbedrijven vijf tijdelijke Steunpunten Werk en Opleiden Bouw ingericht. De partijen hebben elk een vertegenwoordiger in het Steunpunt. Kenniscentrum Fundeon biedt ondersteuning. Op het Steunpunt worden regionale initiatieven besproken, ondersteund en uitgevoerd. De Steunpunten zorgen zo voor een vlotte en praktijkgerichte inzet van alle plannen, die de bouw- en infrasector in de huidige situatie versterken.

Bouw Door Leer Verder!: sector investeert 64 miljoen euro

De sociale partners in de bouw- en infrasector hebben tot 2011 64 miljoen euro uitgetrokken voor het anticyclische opleidingsplan Bouw Door Leer Verder!. Volgens dit plan kunnen bedrijven hun vaste werknemers, op kosten van de sector, onder werktijd laten bijscholen. Hiervoor zijn speciale kortdurende opleidingen ontwikkeld. Deelnemende bedrijven verplichten zich om mbo-leerlingen een leerbaan aan te bieden. Dit project dient daarmee twee doelen: er blijven gegarandeerd werkplekken voor leerlingen en het scholingsniveau van de volwassen werknemers stijgt. Het streven is dat de komende jaren het instroomniveau van leerlingen op minimaal negentig procent van de afgelopen jaren blijft.

Regionale opleidingsbedrijven

In dit plan is een belangrijke rol weggelegd voor de regionale opleidingsbedrijven. Zij hebben zich verplicht om de komende jaren nagenoeg evenveel leerlingen aan te nemen als zij in de afgelopen jaren hebben gedaan. De opleidingsbedrijven lopen daarbij financieel risico: wanneer zij de leerlingen niet kunnen uitplaatsen bij erkende leerbedrijven, kunnen ze de loonkosten niet doorbelasten aan de leerbedrijven. Als tegemoetkoming in dit risico geeft de sector een overheadsubsidie van duizend euro per leerling op jaarbasis. Dit is niet voldoende om de extra kosten te dekken.

Bijdrage provincies

Provincie Gelderland heeft voor de bouw- en infrasector 400 duizend euro gereserveerd in de vorm van onderwijsvouchers. Hiermee kunnen werknemers – werkend bij bedrijven gevestigd in Gelderland – ook andere opleidingen volgen dan die voor Bouw Door Leer Verder! zijn ontwikkeld. Ook werknemers die bij bedrijven in de bouw- en infrasector werken, maar niet voldoen aan de voorwaarden om mee te doen aan Bouw Door Leer Verder!, kunnen gebruik maken van de vouchers. Bouwend Nederland, FNV Bouw en CNV Hout en Bouw hebben dit afgesproken met de provincie Gelderland. De uitvoering vindt plaats via UWV Werkbedrijf. Meerdere provincies overwegen om een soortgelijke regeling in te voeren.

Leerlingbouwplaatsen

Al tientallen jaren voeren bedrijven in de bouw- en infrasector projecten uit als leerlingbouwplaats. Dit betekent dat leerlingen zelf alle bouwkundige werkzaamheden uitvoeren. Erkende leermeesters begeleiden hen daarbij.

Uit onderzoek blijkt dat leerlingbouwplaatsen de overgang van school naar de praktijk vergemakkelijken. Dit komt omdat de leerlingen hier samen met andere leerlingen, in een redelijk beschermde omgeving, werken. Daarmee maken de leerlingen een goede start en het blijkt dat zij daardoor meer gemotiveerd raken en langer werkzaam blijven in de sector.

Subsidie

Leerlingbouwplaatsen komen tot stand op initiatief van de opdrachtgever of het uitvoerende bedrijf. Voor beide partijen zijn er subsidies beschikbaar. Het ministerie van VROM geeft, via Fundeon, opdrachtgevers een subsidie van maximaal 34 euro per leerlingbouwplaatsweek. Aannemers krijgen maximaal datzelfde bedrag gesubsidieerd vanuit de bedrijfstak.

Krachtwijken

In de krachtwijken stimuleert de sector leerlingbouwplaatsen extra: alle bouw- en infraprojecten die in deze wijken plaatsvinden, beoordeelt kenniscentrum Fundeon op hun geschiktheid als leerlingbouwplaats. Als dat zo is, worden opdrachtgevers en aannemers actief benaderd om de projecten als opleidingsproject uit te voeren. Doel is om zoveel mogelijk jongeren uit de krachtwijken op deze bouwplaatsen een leerbaan te bieden. Veel gemeenten met krachtwijken hebben inmiddels met woningcorporaties, onderwijsinstellingen en aannemersbedrijven een convenant afgesloten om hieraan mee te werken.

AMBTENAAR BOUW- EN WONINGTOEZICHT

In de cao voor de bouwnijverheid is een half miljoen euro uitgetrokken om ervaren bouwtechnici om te scholen tot ambtenaar bouwen woningtoezicht of ruimtelijke ordening. Landelijk gezien is bij gemeenten een tekort aan deze ambtenaren. Op deze manier blijven mensen, waarvoor momenteel geen baan in de sector is, toch betrokken bij de sector.

WAT KUNNEN GEMEENTEN DOEN?

In elke gemeente zijn er plannen voor de bouw of het onderhoud van woningen en bedrijfspanden. Ook is men voortdurend bezig met het aanleggen en renoveren van wegen en andere infrastructurele kunstwerken. Lokale overheden kunnen daarom veel invloed uitoefenen op de werkgelegenheid en de opleidingsmogelijkheden in de bouw- en infrasector.

Verhoog productie in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij

Als gemeente kunt u de subsidies op starterswoningen en zorgwoningen verruimen en het gebruik van bestaande stimuleringsmogelijkheden bevorderen. U kunt investeringen die u voor de komende jaren had gepland, op het gebied van aanleg of onderhoud, naar voren halen. Ook kunt u nu extra investeren in het leefklimaat van wijken en de energiezuinigheid van gemeentelijke panden. Daarbij kunt u bijvoorbeeld aansluiten bij het landelijke klimaatprogramma 'Meer met Minder'. Als vergunningenverlener kunt u zorgen dat aangevraagde vergunningen zo snel mogelijk worden verleend. Door op deze manier meer productie te creëren in de bouw- en infrasector verbetert u direct de werkgelegenheid in uw gemeente en regio. Een groot deel van de werkzaamheden worden namelijk uitgevoerd door de lokale bedrijven, waar de bewoners van uw gemeente werkzaam zijn.

Creëer leerbanen en stageplaatsen bij de bedrijven die u inschakelt

Bij elke aanbesteding die u doet kunt u eisen dat een deel van het werk moet worden uitgevoerd als leerlingbouwplaats of dat een aantal leerlingen moet meewerken aan het project. Dat kunt u ook laten gelden voor onderaannemers. Als u deze eis in het bestek zet, is het van belang dat u in het proces en in de financiering hiervoor ruimte schept. Een groot aantal gemeenten en andere overheden heeft de afgelopen jaren convenanten afgesloten met deze insteek. Het kenniscentrum voor de bouw en infra, Fundeon, heeft voorbeelden hiervan beschikbaar. Via de Steunpunten Werk en Opleiden Bouw kunt u in contact komen met de adviseur opleidingsbeleid van Fundeon in uw regio. Hij of zij kan u meer vertellen over de mogelijkheden.

Bied zelf stage- en leerbanen aan

Een groot aantal gemeenten is door kenniscentrum Fundeon erkend als leerbedrijf, in de meeste gevallen voor de opleidingen middenkaderfunctionaris. Leerlingen van deze opleiding lopen vaak mee op de afdeling bouw- en woningtoezicht, gemeentewerken of stadsontwikkeling. Daarnaast is het mogelijk om leerlingen op niveau 1, 2 en 3 een leerbaan of stageplaats aan te bieden bij bijvoorbeeld het beheer openbare ruimte of de

materieeldienst. Wanneer u nog geen erkend leerbedrijf bent voor één of meer van deze niveaus, kunt u een voorlopige erkenning aanvragen. Meer informatie hierover is verkrijgbaar via de Steunpunten Werk en Opleiden Bouw of rechtstreeks bij de adviseur opleidingsbeleid van Fundeon in uw regio. Is uw gemeente reeds door Fundeon erkend als leerbedrijf, dan kunt u bekijken of u de komende tijd plaats kunt bieden aan extra stagiairs en leerlingen. Dit kunt u ook doen voor hbo-studenten.

Bouwtalent

Veel mbo- en hbo-opleidingen plaatsen stagiairs en duale studenten via BouwTalent bij bedrijven in de bouw- en infrasector. Deze landelijk dekkende organisatie bestaat uit twaalf regionale stichtingen. Via BouwTalent kunt u ook stagiairs of duale studenten een werkplek bieden. Kijk voor meer informatie op www.bouwtalent.nl. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met de onderwijsinstellingen in uw regio.

Maak afspraken met het regionale opleidingsbedrijf in uw regio

Het aantal leerlingen dat een opleidingsbedrijf kan aannemen, is afhankelijk van het aantal leerbanen dat er beschikbaar is bij de aangesloten leerbedrijven. Wanneer er bij het leerbedrijf geen ruimte is voor de leerling wordt hij of zij vaak opgevangen bij het opleidingsbedrijf. Gemeenten kunnen op zo'n moment de opleidingsbedrijven ondersteunen.

Bijzondere leerlingbouwplaats

Het nabootsen van de praktijk in de werkplaats van het opleidingsbedrijf heeft beperkingen. Leerlingen leren meer op echte bouw- en infraprojecten. De gemeente kan afspraken maken met het opleidingsbedrijf om een bouw- of infraproject geheel te laten uitvoeren door leerlingen van het opleidingsbedrijf. De leerlingen worden op het project begeleid door de instructeurs van het opleidingsbedrijf of door leermeesters van een participierend bedrijf. Op meerdere plekken in het land is ervaring opgedaan met deze bijzondere leerlingbouwplaatsen. In de voorbereiding van deze projecten kunnen hbo-studenten en stagiairs van de middenkaderopleiding worden betrokken. Meer informatie hierover is verkrijgbaar via de Steunpunten Werk en Opleiden Bouw of rechtstreeks bij de adviseur opleidingsbeleid van Fundeon in uw regio.

NIEMAND TOT 27 JAAR IN UITKERING

Vanaf 1 oktober 2009 moeten gemeenten jongeren tot 27 jaar die een uitkering aanvragen een werk- of leeraanbod doen. Een groot deel van deze jongeren kan, met ondersteuning van de gemeente, aan de slag in de bouw- en infrasector.

Bedrijven in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij hebben ruimte voor mensen met uiteenlopende opleidingen en interesses. Naast technische functies zijn er bijvoorbeeld commerciële en organiserende functies, zoals inkoop, bouwplaatsmanager of coördinator informatisering. Dus ook mensen met interesse in of een opleiding op het gebied van economie of ICT kunnen een passende functie vinden. Informeer bij de bedrijven in uw gemeente wat voor mogelijkheden er bij hen zijn op het gebied van banen en opleidingsplaatsen.

Het doel van het kabinet met deze regeling is dat jongeren niet afhankelijk worden of blijven van een uitkering. De bouw- en infrasector biedt hen zicht op een levenslange loopbaan. Meer informatie over mogelijke beroepen in de bouw, infra en gespecialiseerde aannemerij staat op www.debouwmaakthet.nl.

TOT SLOT

De terugval in de productie waarmee de bouw- en infrasector door de economische crisis heeft te maken, is ongekend. Werkgeversorganisatie Bouwend Nederland en de vakbonden FNV Bouw en CNV Hout en Bouw werken nauw samen om de gevolgen daarvan voor bedrijven en werknemers in de bouw- en infrasector zo klein mogelijk te houden. In deze brochure heeft u voorbeelden kunnen lezen hoe de sector dit doet.

Met ondersteunende middelen, vanuit bijvoorbeeld gemeenten, vallen ontslagen te voorkomen of te beperken. Ook is het voor bedrijven dan mogelijk om stageplaatsen en leerbanen te blijven aanbieden aan jongeren. En dat is belangrijk: uit alle prognoses blijkt dat er vanaf 2012 volop werk is in deze dynamische en innovatieve sector. Door nu mee te investeren in stageplaatsen en leerbanen in de bouwsector biedt u vele jongeren perspectief op een succesvolle carrière.

Meer informatie over de mogelijkheden die de bouwsector jongeren biedt, kunt u verkrijgen bij de regionale Steunpunten Werk en Opleiden Bouw. Deze tijdelijke Steunpunten zijn opgericht door Bouwend Nederland, FNV Bouw, CNV Hout en Bouw en de regionale opleidingsbedrijven om de opleidingscultuur tijdens deze economische crisis in stand te houden en te versterken.

Steunpunt Noord

Postbus 30150
8003 CD ZWOLLE
T (038) 426 8351
steunpuntnoord@fundeon.nl

Steunpunt Oost

Postbus 30150
8003 CD ZWOLLE
T (038) 426 8351
steunpuntnoord@fundeon.nl

Steunpunt Zuid

Postbus 455
5700 AL HELMOND
T (0492) 507 124
steunpuntzuid@fundeon.nl

Steunpunt Randstad Noord

Korenmolenlaan 1G
3447 GG Woerden
T (0348) 490 242
randstadnoord@fundeon.nl

Steunpunt Randstad Zuid

Korenmolenlaan 1G
3447 GG Woerden
T (0348) 490 244
randstadzuid@fundeon.nl